

Vychází 1., 10., 20. každého měsíce o 11. hod.
Expedice se nachází na ostrově Kampa 508—III.

Předplatní podmínky:
Pro Prahu: čtvrtletně 90 kr., půlletně 1 zl. 80 kr., celoročně 3 zl. 60 kr.
(Předplacení pro Prahu přijímá též Národní knihkupectví **Em. Petříka**.)

DALIBOR.

S poštou v říši rakouské: čtvrtletně 1 zl., půlletně 2 zl., celoročně 4 zl.

V státech německých: čtvrtletně 25 stř. gr., půlletně 1 tol. 20 stř. gr., celoročně 3 tol. 10 stř. gr.

Pro Rusko: čtvrtletně 1 rubl, půlletně 2 rubly, celoročně 4 rubly

Časopis pro hudbu a umění vůbec.

Pamětní spis

o rakouských a francouzských žestových dechových nástrojích.

Sepsal Václav Cervený.

Jak snad mnohému z čtenářů známo, obdržel pařížský továrník hudebních nástrojů Ad. Sax protekcí jurorů (posuzovatelů) na výstavě Pařížské r. 1867 první cenu, aniž by jí byl dost málo zasloužil. Za tou příčinou cítil se p. Václav Cervený pohnuta napsati pamětní spis, v němž uvedl cenu skutečných a domnělých vynálezů a oprav Saxových na pravou míru a patřičně ocenil rakouské žestové nástroje, čímž si zajisté nemalých zásluh o hájení domácího průmyslu dobyl. Spisek ten vyniká neobyčejnou znalostí věcí, důkladností a jasností, podává zároveň vděčný materiál k dějinám vynálezů v oboru plechových nástrojů a nástin průmyslnické vynalezavosti a činnosti V. Červeného.

Doufáme se zavděčiti odběratelům svým, podáme-li stručný výtah tohoto zajímavého spisu.

Horlivé pěstování hudby na žestové nástroje v Rakousku mělo za následek, že se na mnohých místech počaly vyráběti s velkou pílí dechové plechové nástroje. Všechny vynálezů a oprav v tomto odvětví, které byli učinili domácí talentové, chopili se rychle jiní a zdokonalovali je dle možnosti, aby zjednali lesku hudební produkci, jehož ona vyžadovala od žestových nástrojů, které si poznenáhla vydobývaly práva k solovým výstupům. Na doklad toho, jak dalece se zde vyhovovalo tomuto požadavku, podotknu toliko, že se skoro současně objevily mašinové modifikace, z nichž čtyry Vídní a dvě Praze přičísti dlužno.

Tak se stalo, že se již více než před 30 lety mohla Praha, Vídeň a jiná města vykázati firmami, které s úplnou důvěrou konkurovaly se závody střední Evropy, pakliže je co do novoty a jakosti výrobků nepřestihly. Vždyť to také vyžadovala známá a stoupající výše, na níž rakouská vojenská hudba stála, aby domácí výroba stejným krokem postupovala. Toho se také docílilo zdokonalením charakteru tonu, jenž se stal historickým, větší příručností nástrojů, uvedením nových barvitostí a rozšířením tónového objemu, a ve formálním ohledu elegantními formami.

Nenacházela-li se rakouská výroba žestových dechových nástrojů najednou na svrchu udaném stanovisku; zaujímala přec už za času první londýnské výstavy r. 1851 vedle anglických a francouzských výrobků takové místo, které po-

skytovalo as dosti novotin, že jí mohla jury přiřknouti větší vyznamenání než čestnou zmínku (Honorable Mention), níž se spokojiti musely první firmy vídeňské a pražské, co zatím Adolf Sax, jehožto vynález Saxofonu své páté narození slavil, vyznamenán byl nejvyšší cenou, Council-Medaille. Nechci rozhodovati o tom, zdaž naši továrníci nedovedli tehdy dle francouzského způsobu pro sebe dělati reklamy, aneb zdaž tyto firmy skutečně nic zvláště vynikajícího nepředvedly, avšak tolik je jisto, že V. Červený konkuroval při výstavě svými *kornami*, svým *contrabassem*, svým *fonikonem* a jinými předměty, které, jak se později ukázalo, nemohly být umlčeny a že výsledek této výstavy byl Červenému mocným popudem, aby zjednal rakouským žestovým dechovým nástrojům při výstavách a v cizině vůbec ustavičným zlepšováním a vynálezy náležitou platnost, jakkoliv město bez průmyslnické pověsti, jako Králové Hradec, kdež se r. 1842 usídlil, upřímné vůli jeho napomahati nemohlo.

Ale už r. 1853 obdržel Červený na Novoyorské výstavě za svůj *fonikon*, barytonový to nástroj pro uzavřené místnosti a za svou mašinu na střídání tonů *velkou pamětní minci* a jeho výtečná dle vlastních zásad stavěná křídlovka *čestnou a zvláštní zmínku* (Honorable and special Mention), ačkoliv se Francie a Anglie živě na výstavě té zúčastnila.

(Pokračování.)

Michal Ivanovič Glinka.

(Pokračování.)

V této sbírce romancí jeví se nám nový směr Glinkův blížek svého vrcholu. Zprostí se v nich úplně oné sentimentalnosti, falešné romantičnosti a plačtivosti, které byly vtiskly pečeť svou na romance první doby a z části i na *Žizň za carja* (Život za císaře). Glinka pokládal vždy za to, že hlavní ráz ruské národní hudby značí převládání mollové toniny, ustavičná tesklivost a zasmušilost. Však náhled tento vyvrátil skvěle vlastními svými skladbami; instinktem svého genia uhodil na pravou cestu a kráčel po ní nevědomky snad, navzdor náhledům, jakými ho v té věci proniklo jeho vzdělání, společnost aneb jiné okolnosti. Čím vyššího stupně dokonalosti výtvořů jeho dostupovaly, tím více se v nich ztrácel živel stesku a unylosti. Nemohouce rozbírat každou jednotlivou romanci této sbírky, obmezíme se toliko „*Židovskou písní*“ a „*Písní na rozloučenou*“ (Loučení barda). V prvé z nich chtěl Glinka podati příklad harmonisace východ-

ni. Říkával často, že mu nevyhovuje více stávající hudební soustava, že hudba nutně obnoviti a osvěžiti se musí novými živly, a za tím účelem že uvede ve skladbu svou — hudbu východní. Zajisté, on vnesl v hudbu živly nové, a však tím, co nazýval soustavou východní, smělym vstoupil kročejem v říši středověkých tónů, a dokázal, jako někdy Beethoven ve skladbách své poslední, nejdokonalejší periody možnost i způsob upotřebení harmonie středověké ve spojení s harmonií, utvořivší se v Evropě během posledních tří století.

Nejkrásnější z těchto romancí jest bez odporu poslední: „*Píseň na rozloučenou*.“ V ní se slily, jakoby v plamenném středu zvuky, barvy i city všech jeho dřívějších písní, rozhořevše se neobyčejnou silou v tomto zpěvu, kde v čas těžkého loučení s druhy a v nejtrapnějších okolnostech svého života, celou svou minulost zobrazil v ohnivých zvucích. Po síle své a kráse rovná se píseň tato nejmohutnějším lyrickým výlevům Byronovým, zavírajíc v sobě tytéž zvuky mračného, bezútěšeného zoufání, zkamenělé beznadějnosti, a tytéž úchvaty něžnosti, výlevy horoucího srdce, jako *Loučení Byronovo* a poslední jeho verše. Tou písní chtěl se Glinka rozloučit nejen s přáteli svými, nýbrž i s hudbou svou a ve vsí opravdivosti zapěl poslední její slova :

Vám lýry mé zvuk poslední, —
A zlaté struny strhám s ní!

Na štěstí se ale mračné to rozpoložení ducha brzy rozptýlilo. Na návštěvě u své matky ve Smolensku složil za tři neděle introdukci Ruslana. (Zde sluší uvésti jednu podrobnost z r. 1839: „Z povinnosti své služby“ praví Glinka, „byl jsem přítomen zasnoubení velkokněžny Marie Nikolajevny. Po čas hostiny hrála hudba, pěl tenor Poggi a dvorní zpěváci, tu mi zvuk nožů, vidliček a talířů v hudbu se mísící vnukl myšlénku, abych jej napodobil v introdukci Ruslana při knížecích hodech, již jsem také později dle možnosti provedl.“) Na zpáteční cestě do Petrohradu složil v noci s 14. na 15. září finale opery.

Tak byly dvě z nejgenialnějších čísel opery, introdukce a finale složeny téměř jednou dobou. Z toho plyne ona souvislost, ona charakteristická příbuznost obou

těchto čísel, která představují jakoby historický rámeček objímající ty fantastické, báječné scény a obrazy, jimiž naplněna celá střední část opery.

Introdukce Ruslana jest nejvelkolepější skladbou Glinky (spolu se závěrečným sborem „Života za cáře“); finale pak následuje pro širokost svých forem a mohutný vzlet bezprostředně po těchto dvou číslech.

Po návratu svém do Petrohradu vzdaloval se Glinka dřívějšího obšírného kruhu známých, a obmezil se nečetnou společností upřímných svých přátel; často navštěvoval „dobrou bratiji,“ však nejvíce sedával doma a pracoval. Jak mnoho mu zapotřebí bylo věrných duší, aby v obcování s nimi rány své zacelil, a jak málo jich tehda nalezal, vidíme z toho, že se v r. 1840 a 1841 dopisy jeho k matce stávají vždy hustšími; v nich jí sdílí všechny své stezky, svou zoufalost a hořkost, v nich jí také prosí o dovolení k cestě za hranice, „která prospěje nejen zdraví mému, nýbrž i duševnímu rozpoložení.“ Však šťastná hvězda jeho učinila mu cestu tu nemožnou, která by mu byla nejen žádoucího prospěchu nepřinesla, nýbrž i dokončení opery jeho snad docela překazila.

Roku 1840 napsal Glinka ouverturu, čtyry meziakty, píseň Ilinišny a romanci Sen Rachely k dramatu N. Kukolnika „kníže Cholmský.“ Prvý meziakt jest s některými proměnami píseň Rachely, kterou byl již Glinka v řadě dvanácti romancí vydal. Několika genialními črtami znázornil tu celou židovskou národnost. Druhý meziakt jest dvojzpěv lásky. Kníže Cholmský vyznává tu svou lásku chytré koketce baronesce Adelheid, nevěda, jak zrádně jej odpovědmi svými klame. Třetí meziakt jest pochod, mnoho připomínající pochod v meziaktech Egmonta. Představuje nám scénu na pskovském sněmě, kde Cholmský ruským vojům zvěstuje úmysl svůj opustiti otčinu a založiti novou, samostatnou říši; družina tu v úžasu a nevoli opouští svého vůdce a odchází ze sněmu při zmírání zvucích zvonu sněmovního, jehožto hromným udeřením meziakt počíná. Čtvrtý konečně meziakt představuje nám sklamání a zoufalost Cholmského, kterážto však dissonance se na konci smíruje jakousi apotheosou. — Píseň Ilinišny jest skladba komického druhu. V tomto způsobu složil Glin-

ci svého života na Prahu a mluvil o ní ještě v posledních letech s onou tesklivostí, kterou věnujeme uprchlým krásným dobám.

Kdo chce Berlioze seznati, jakým byl v osobném obcování, přečti si jeho spis „*Soirées d'orchestre*“ ale ve francíně, nikoliv v německém nehezkém překladu R. Pohla. Nedá se tak snadno větší protivy myslet, než Berlioz co skladatel, při jehož hudbě se hory viklaly a hvězdy s nebes padaly, a mezi Berliozem co společníkem, jehož hovory by byly tvořily pikantní, lehké, vděku- a duchaplné feuilletony, kdyby je byl stenograf hned zaznamenal.

Pobyt H. Berlioze v Praze.

Vypravuje Dr. Aug. V. Ambros.

(Dokončení.)

Koncert, jenž započal ouverturou k „*Římskému karnevalu*“ a se končil fantastickou synfonií, u níž se vynechalo finale — divoká slavnost čarodějnic — koncert ten došel neobyčejného výsledku. Na to následovala řada skvělých koncertů, v nichž se mimo jiné provozovala synfonie „Romeo a Julietta.“

Divadelní orchestr spojen jsa s orchestrem konservatoře přestihl sám sebe. Obecenstvo porozumělo Berliozovi úplně a kritika mluvila o skladbách jeho s nejvyšší úctou a ani jeden nelibý hlas se neozval; — ano sám Václav Tomášek uspořádal na počest H. Berlioze ve svém obydlí hudební zábavu a výtečný starý Karel Píč pokusil se hájiti jistá podezřelá místa v skladbách Berliozových.

Berlioz byl v zanícení; nemohl zapomenouti až ku kon-

Berlioz byl u čajového stolku neodolatelně roztomilý, jsa nevyčerpatelný v líčení povah znamenitých i neznameníých mužů; a nepřekonatelný ve vypravování anekdot, příhod a náčrtků. V hovoru svém zdržoval se velmi úsudků o umění, toliko u Glucka a Beethovena, které oba zbožňoval, činil výminku. Pokud se pamatuji vypravoval, jak tloukl co mladík na třírožku v orchestru při tanci skytickám v „*Ifigenii Tauridské*“ a jak na jistém místě bil „un petit cre-

ka toliko pět věcí: 1. Píseň pocestní, 2. píseň Ilinišny, 3. scénu Farlafa s Nainou (v Ruslanu), 4. Komarinskou a 5. variací pro čtyry ruce na „začáteční polku.“ —

Sen Rachely a Píseň Ilinišny posloužily mu za hlavní dvě themata k ouvertuře „knížete Cholmského,“ a obdivu hodna jest mistrnost Glinkova, jaká se jeví v sloučení těchto dvou nesourodých žvlů v jednu masu jakož i ve zpracování každého z nich. Overtura tato ničeho nezadá ouvertuře Ruslana a Ludmily.

Pozdraviv se z horečky v listopadu 1840 počal Glinka znovu pracovati na Ruslanu a Ludmile, a napsal též v tom čase Tarantellu pro orchestr, se zpěvy a tanci.

Na začátku r. 1841 složil Glinka sbor pro děvy (E-Dur); sbor tento, ač nenáleží do počtu nejlepších prací Glinkových, líbil se přece velmi a vynesl mu drahocenný prsten se smaragdem, dar to círovnny.

I v rok 1841 vešel Glinka se sklíčeným duchem. Obýval tehda pokoj jednoho ze svých známých S—, celý počmáraný karrikaturami. „Když někdy v noci,“ praví, „povoz nějaký svítilnami svými přeletavě komnatu mou osvětloval tu mihaly se podivné postavy jedna za druhou i zdálo se mi jakoby se lebka, na kamnech stojící, zlovorně posmívala hořímému . . . .“

V dubnu r. 1841 psal Glinka své matce: „ — abych (operu) dokončiti mohl, zapotřebí mi tichého a těšivého útulku.“ A takový „tichý útulek“ dostal se mu ku konci léta u jeho sestry, k níž se přestěhoval. Klidný a blažený život, jaký zde vedl, působil tak blahodárně na tvořivost jeho, že byla v krátkém čase opera hotova. V dubnu r. 1842 odevzdal ji řediteli divadel, A. M. Gedeonovu.

Krátko před tím uveden v ony petrohrohradské kruhy, jichž se byl od listopadu 1839 vzdaloval, a sice — Lisztem, který v únoru 1842 Petrohrad navštívil. „Téměř všemi zapomenutý skladatel ruský objevil se znovu v salónech naší stolice odporučením slavného cizího umělce . . .“ praví Glinka. Liszt hrál à livre ouvert několik čísel Ruslana ze skladatelovy vlastní, posud neověřejněné partitury a prosíval

scendo;“ jindy mluvil o pravém přednesu první ariie Ifigenie v tomto díle, kterou ihned zpíval trochu šušňavým slabým hlasem; ale při všem tom s úchvatným výrazem tápaje při tom na klavíru po průvodu jako dítě, které si melodii vyhledává na klávesnici. —

Slavný mistr orchestrace, jenž zevrubně znal každý nástroj až do poslední klapky a jenž dovedl vytvořiti dříve netušené, čarodějné orchestrální efekty; slavný ten mistr uměl odpočtem-li třírožku jen tak tak hrát na kytáru, na onen nástroj, jež ve svém díle „Cours d' instrumentation“ v posměch uvedl.

Všichni byli jsme velmi okouzleni roztomilostí mistrovou a démonickým životem, jenž koloval řízením jeho v skladbách jeho, ano, my blouznili v čele Dr. Hanslík, Alfred Meissner a má maličkost a pozdravovali se na ulici, zpívající si po tajmu některou Berliozovou melodii.

Avšak i pražští hudebníci in corpore byli neobyčejně rozehřáti. Na počest hosta uspořádána byla slavnostní hostina, při níž doručen mu byl stříbrný pohár s vyrytým tím

též Glinku často, aby mu romance své zpíval. Nejvíce se mu líbila: „O v krvi oheň touhy pálá.“

Jesení počaly zkoušky; jimi ale počaly též nehody skladatelovy. Mnozí z přátel jeho byvše zkouškám přítomni, dávali mu rady, jak by to i ono změnit a co by vynechat měl a Glinka byl dosti slabým, pokynutí těch poslechnouti. Tím dostaly se v operu změny některé, které jí toliko na újmu byly a několik dobrých míst vynecháno bylo docela. Zvláštním mistrem v tomto zkracování byl hr. V., škrtal napořád. Jednou vyslechnuv prvou polovici pátého jednání obrátil se ku Glinkovi se slovy: „Milý příteli! to je špatné!“ „Ten výrok odvolejte, pane hrabě,“ odvětil Glinka „možno, že to není efektní, však špatnou není hudba má nikdy.“ Nicméně podroboval se Glinka jeho radám.

Nedlouho před prvním představením opery objevily se v několika časopisech články, které obecenstvo na ni jaksi připravit měly. Jeden z nich v „Severní Včele“ obsahoval po některých pochvalách Glinky pochybnosti o úspěchu nové opery a rozhorčil velmi zpěváky a hudebníky, v kuse účinkující, protože vytýkal Glinkovi, že nerozvážil nedostatečnost petrohradských operních sil k tak serioznímu dílu. Tito domnívajíce se, že článek onen pochází buď od Glinky samého neb od jeho přítele, dle slov jeho, hráli při posledních zkouškách naschvál s velikou nedbalostí.

(Pokračování.)

Úvahy.

Le carnaval de Prague pour le violin par Maurice Mildner. Chez Christoph et Kuhe a Prague.

„Karneval pražský“ sluje skladba pro housle z pozůstalosti p. M. Mildnera, prof. na konservatoři pražské, která, byvši před lety od p. prof. Mildnera mistrně přednešena, došla nadšené pochvaly obecenstva pražského. Nebožtík Mildner obral si za vzor k své skladbě *karneval benátský* pro housle od Ernsta, a následoval ho formálně úplně. Rozumíme-li pod karnevalem skladbu, v níž se má jevit buď jakási *zvláštní záliba* pro tu neb onu masopustní píseň, aneb v níž se má zrcadlit rozpoložení myšli aneb rozmar obecenstva v době masopustní, musí sklada-

kterým nápisem. Pohár ten odevzdal mu slavný, tehdaž v Praze meškající pianista Liszt, jenž při tom improvisoval skvělý toast, který uchvátil i ostatní hosty, kteří se neznali ve francíně a jen jaksi melodií toastu (nadšenou výmluvnost Lisztovu) zaslechli, aniž by slovům rozuměli.

Konečně musím podotknouti, že dal Kittl hostu předehráti v konservatoři ouverturu k Learu a že ji Kittl sám řídil. Jak sám Berlioz pravil, bylo to poprvé, že on své vlastní skladby uslyšel, aniž by musel řídit osobně. Mohlť tedy co posluchač pástí se na skladbě své a byl ní velmi dojat. Tak se Berliozu řadil v Praze den ke dnu v neskaleném lesku, — ale za hranicemi spínali ruce nad *mozartovskou* Prahou a její hudební výtržností. „Vy jste ztratili hlavu!“ pravil Robert Schumann jednou později v hovoru k Dr. Hanslíkovi.

Po několikátým pobytu rozloučil se konečně Berlioz s Prahou. Nepřišel tam už nikdy více a to bylo snad velmi dobře, neboť s tíží byly by mu všechny šťastné hvězdy tak zářily, jako poprvé. —

tel volit k svému dílu takové motivy, které charakterisují alespoň poněkud dobu tu. Mildner užil k vyličení masopustního rozpoložení mysli v Praze dvou velmi oblíbených českých písní: vážnou „Kde domov můj“, a žertovně-dovádívou „Pepíku“, které bezpochyby v době, kdy Mildner karneval svůj skládal, převládaly. Karneval pražský (G-dur) hodí se pro houslisty, kteří se skvíti chtějí svou technickou zručností čili virtuositou, k čemuž hned desítitaktová pěkná předehra poskytuje příležitost. Následující pak andante „Kde domov můj“ opakuje se variano s přiměřeným průvodem klavíru v tétěz tónině ve vyšší oktávě a končí na dominantě, vpadá do tóniky žertovného nápěvu „Pepíku“, v němž se jeví veškerá rozpustilost a hýřivost v době masopustní. Na to nastoupí téma, pak 24 variací a desítitaktová coda, v níž se mohl skladatel snadno v 5., 6. a 8. taktu vyhnouti oktávám. Variace nemají jako v Ernstově karnevalu žádných mezihér a průvod na klavír, jsa zde úplně věci mimotní, pohybuje se pouze na tónice, subdominantě a dominantě, aby tím více vynikly umělé variace, které, jsouce buď v dvojtónech, arpedžiích, flageoletu neb v decimách, oktávách atd., poskytují virtuosu příležitost, aby objevil veškeré tajnosti koncertantní hry na housle. Že se skladba ta, o jejíž vnitřní ceně rozhodovati nechceme, při výtečném provedení nemine se skvělým zevnějším výsledkem, jsme úplně přesvědčeni a můžeme ji také virtuosům na housle co masopustní kaprici doporučiti. *d--d*

Dopisy.

Z Petrohradu. (Jaké dary obdržela pěvkyně A. Patti při své benefici.)

Znameníá pěvkyně tato obdržela k své benefici dar, jehož cena přesahuje 150.000 franků (60.000 zl. r. č.) Dar ten skládal se z 3 předmětů. Byla to zlatá stužka na krk obsahující brillant v ceně 30.000 franků, jež obklopují nádherné rubiny neobyčejné velikosti, pak náušnice a jehlice. Druhého dne po představení obdržela Patti list od hraběte Adelberga, ministra císařského domu, ve jmenu caře Aleksandra, k němuž připojeny byly brillantové náušnice a brillantová jehlice v ceně 27.364 franků (as 10.000 zl.).

Z Paříže. (Offenbachová opera „La Diva.“ — (Šeborův templářský pochod. — Moritz Hauptmann o Berliozovi.)

Offenbachova nejnovější opera „La Diva“, která se dne 22. března v místnostech „Bouffes parisiennes“ provozovala, propadla na dobro. — Jak se dovídáme, bude se v jednom z příštích Padeloupových koncertů „populares“ velkolepý templářský pochod z české opery „Templáři“ od K. Šebora provozovati. Musím se též zmíniti o výroku německého kritika Morice Hauptmanna, jež pronesl as před 30. lety o hudbě Berliozové. Hudba Berliozova, praví, „zdržuje se ráda na nejzašších mezích krásy, Berlioz nechá nás zřídka kdy spatřiti sluneční paprslek; za to však otvírá pekelné brány do kořan. Beethoven uvádí nás také k tak mnohým děsným hloubkám; avšak jak krásný, utěšený ráj nechá nás opět viděti; a je-li to ztracený ráj, cit proň zůstal přec cudný. V Berliozových hudebních obrazech charakterních není ani jediné zdravé skvrny; píseň i láska jsou otrá-

veny. I kde lahoda chce vyniknout, kde se vynoří melodie a chce se rozprostřít; tu ihned na ni doráží harmonickými a rhytmickými mukami tak, až se ze samé zoufalosti sama opět uvrhne do pekelného močálu, jehož žhavé vlny nad její hlavou se sřítí k věčnému trápení. Má-li skladba obsahovati živel nepřátelský; tu vyniká Berliozovo líčení frapantní pravdivosti. Proti sobotě čarodějnic v Berliozově fantastické synfonii je Weberova hladomorna v Čarostřelci pravou ukolébavkou. Zde musí oku předvedeny býti šklebící se kukle, divadelní potvory a pekelná zvířata všeho druhu, které v Berliozově skladbě při slyšení vidět se domníváme. Milenka v melodii s ní identifikovaná objevuje se zde mezi ohavami v couravé podobě čarodějnic a hází vychrtlými údy v odporných skokách a posuňkách semo tamo. Vše to a celý ten strašný pekelný rejz je líčen nejživějšími barvami; avšak zde se objevuje též nebezpečné skalisko. Dopouští-li se někdo v líčení strašidel a děsných věcí přemrštěnosti a výstřednosti, může se líčení to snadno stát komickým a sice právě tam, kde to umělci nejméně je vhod.“

Z Vídně. (Lisztovo oratorium sv. Alžběta).

Lisztovo oratorium „Sv. Alžběta“, které se tu dne 4. dubna u přítomnosti skladatele provozovalo, bylo přijato s největší pochvalou, ano s takým nadšením, že se na podobný úspěch nepamatujeme. Oratorium to bude se co nevidět opětovati.

Z Brunšviku. (Dr. Methsessel. †)

Dne 23. března zemřel zde známý skladatel a kapelník Dr. Methsessel.

Z Kasselu. (Opera „Rosztrappe.“)

Žáci zdejšího konservatoře budou provozovati novou národní německou operu „Rosztrappe“ od svého ředitele A. H. Schultze.

Z Kahiru (Kairo). (Pianista Antonín Katski.)

Vyhlášený polský pianista pan Antonín Katski (Kontský) dával zde dne 9. března velmi skvělý koncert, obdržev od místokrále bezplatně nově vystavené divadlo k dispozici. Lože k tomuto koncertu stála 75 franků (30 zl. r. č.), parterre 15 franků (6 zl. r. č.). Ze všech skladeb, které Katski s nevšední bravourou přednesl, líbila se pieca „Reveil de Lion“, kterou dvakráte opakovati musel. Na to hrál Katski u místokrále a obdržel od něho 100 lib. šterlingů. *x.*

Z Milána. (Opera „Valeria“ od Vercy. — Nové opery: La contessa di Merina; La Martire od Perelliho; Catarina Howard; Le due amiche, Maria di Cipro od Cirilla — Alba d'oro od Battisty — Adriana Lecouvreur, — Mše a pozůstalé věci po Rossinim, — Verdi, — Marchisio.

Konečně provozovala se nová opera „Valeria“ od maestra

Ed. Very v městském divadle v Bologni, a došla rozhodného výsledku. *Maestro* Vera osvědčil se už svou operou „*Adriana Lecouvreurova*“ co nadaný skladatel; avšak nejnovnější práci překonal takřka sám sebe. O díle tom píše nestranný kritik Sangiorgi v časopise „*Arpa*“ jak následuje: „Jsem zanícen a mám za to, že to byli všichni, kteří byli přítomni prvnímu představení opery „*Valeria*“. Vera vytvořil dílo, jež se stane integrující částí italského operního repertoaru a jež rozmnoží jeho slávu. Hudba „*Valerie*“ je melodiosní, jasná a plynná, instrumentace velmi efektní a vedení hlasů výtečné, jak to také jinak být nemůže; neboť Vera je jeden z nejvýbornějších učitelů zpěvu.“ Avšak i *ostatní* noviny Boloňské překypují chvalou o této opeře vynášejíce některé kusy do nebe, na př. velkolepé finale, píseň „*Vlaštovičko*“, duetto, terzetto, poslední scenu. — Nedávno dávala se v Sassari nová opera „*La Contessa di Marina*“ s úspěchem málo příznivým. Dobře že se žádný skladatel k ní nehlásil! — Tím většího úspěchu měla v divadle Pergola ve Florenci nová opera „*La Martire*“ od mladistvého skladatele Edv. Perellibo, v níž nadaný komponista 14krát vyvolán byl. — Na divadle v Catania bude se co nevidět provozovat nová opera „*Catarina Howard*“ od maestro Vezzasiho, jenž je rodem z Catanie. — Tutéž látku obral si k opeře skladatel Lillo a Petrella. Nuže tedy budeme mít tři opery: *Caterina Howard*. Ostatně kdo ví, zdaž nepíše čtvrtou maestro Dall'Argine. — V příští sezóně bude provedena v místnostech „*Teatro Argentino*“ v Římě nová opera „*Le due Amiche* (Dvě přítelkyně)“ jež složila ženská signora Teresa Seneker. — Maestro Vincenzo Cirello v Neapoli dokončil novou operu „*Maria di Cipro*.“ — V Neapoli studuje se nová opera „*Alba d'oro*“ od maestro Battisty, v níž vystoupí signora Favi-Galli, Zaccometti a Aldighieri. — O Petrellovi dovídá se časopis *Palcoscenico*, že je Petrella vyzván, aby složil pro Paříž novou operu na text Dumase a Petrucelliho, jenž má název „*Adriana Lecouvreurova*.“ Pochybuju, že bude něco na této zprávě. Nyní se v Itálii nemluví, než o slavnostní pozůstalé mši Rossiniho. Nejprve dávala se mše ta v městském divadle v Bologni (23. břez.). Zpívaly v ní dámy sig. Vera-Lorini, Spitzerova, Himelova, pánové Vincentelli, baryton Valle a bassista Costa. Pippo Pippi, feuilletonista zdejšího časop. *Perseveranza* a Dr. Veritá z časopisu *Pungulo* odjeli tam, by si ji poslechli. Řízení této mše na královském divadle v Turině svěřeno jest skladateli sig. Pedrottimu. Jak se z časopisu *Cosmorama* dovídám, došla tam mše Rossiniho příznivého avšak nikoliv nadšeného výsledku. Provedení bylo výtečné a jmenovitě vyznamenali se signora Pozzi — Branzanty, signora Gai-bato Capponi atd. *Agnus Dei* se opětovalo — a příjem obnášel 12000 lire. Ullmann, známý podnikatel s touto mší enga-žoval k tomu účeli signora Vercolini, tenora Malvezziho a bassistu Capponiho. U zdejšího hudebního nakladatele Tita Ricordiho vyšla tiskem slavnostní tato mše Rossiniho v nádherném a elegantním vydání. V čele nachází se fotografická podobizna Rossiniho. Mluvě o Rossinim musím připojit, že se dražbou na umělecké předměty, které Rossinimu náležely, výtěžilo 100000 franků (40000 zl.). Za 150 rukopisů — skladeb to pro piano a zpěv, žádá paní Rossiniová pouhou maličkost 200000 franků

(80000 zl. r. čís.). Konečně něco o Verdim. Majitel divadla „*Pagliano*“ ve Florenci žádal Verdiho, aby směl divadlo své pokřtiti jmenem „*Verdi*“, což mu skladatel Troubadouru odepřel. Sestry Marchisiovy jsou nyní v Seville. —l—

Z Dobříše. (Hudba chrámová.)

Nemá-li se minouti hudba chrámová s cílem žádoucím, nesmí postrádati vážnosti, velebnosti, důstojnosti a vznešenosti. Každý tón má povznášet mysl naši k Bohu, tvůrci všehomíra, aby pobádal ducha k pobožnosti, bychom tak řekli, aby udržoval nás v stálém spojení s Bohem. Většina těchto podmínek bohužel nedostává se chrámové naší hudbě na Dobříši z těch příčin, že nehledí se k tomu, by jednotlivé mše byly naštudovány, by účinkující osoby obeznámily se s duchem té které mše. Toho nezdá se býti řediteli kůru potřebno a nutno, by odbýval zkoušky k mším, kteréž vyvolil sobě za obět. Pravím za obět, an zajisté mnohá mše, kteráž by zdařilým provedením ho udržela v pobožnosti, uvádí jej svým nezdařením se do — hříchu. K tomu patří neznalosti hudební, když nesnadné mše beze všech zkoušek se provozují a divíme se tomu, že velebné duchovenstvo naše podobným nešvárům neučiní přítrž, an jsme jisti a přesvědčeni, že vzbudí toto šumaření mezi nábožnými osadníky pohoršení. Žádáme snažně, by na příště uváděny byly do chrámu našeho jedině mše nacvičené, jejichž pak zdařilým provedením posloužilo by se Bohu, naší sv. církvi a veškerému křesťanstvu.

Z Domažlic, dne 6. dubna. (Koncert.)

Zpěvácký spolek „*Břetislav*“ uspořádal dne 29. března b. r. v sále realné budovy druhý veřejný koncert, jenž došel zdařilého výsledku, ačkoliv návštěva byla přebídná. Program byl: Overtura slovanská, od Tittla. — Touha, sbor od J. Knahla. — Prosím, deklamovanka od J. J. Stankovského. — Kytíčky, sbor s tenorovým solem od E. V. Heisse. — Koncert na merlotiny od K. Bendla. — Aj děvče, píseň normanská od Lud. Procházky. — Básník, solový žert, od Stankovského. — 2. Oddělení: Overtura z opery „*Kouzelná flétna*“ od V. Mozarta. — Kadrylla na ruské nápěvy, sbor od Nápravníka. — O lásce k vlasti, z básní E. Züngla. — Vlastenecká, ženský sbor od P. Smolíka, slova od A. Melišové. — Koncertní polka na housle od K. Winingra. — Bůh a víra, sbor od kapelního mistra Aloise Angra. — Deficit obnášel 17 zl. 44 kr. — Je to věru nezodpovědná liknavost se strany obecnstva, že takové vlažné účastenství v tak ušlechtilé zábavě duševní na jevo dává. Dne 8. dubna b. r. konalo se sl. requiem za zesnulého národního pěvce a básníka Fr. Jar. Vacka-Kamenického, děkana Blovického, uspořádané zpěváckým spolkem Břetislavem a měšťanskou besedou. M. M.

Kronika zpěváckých spolků.

* *Beseda čtenářsko-ochotnické jednoty „Thalie“* na Malé Straně, která se odbývala dne 29. března, započala pěknou, v Mozartově ducha a slohu složenou ouverturou „*Slovan*“ od Alojse Hniličky, kapelníka v Chrudími, v níž téma ze známého kvartettu „*Já jsem Slovan*“ uměle a důmyslně zpracována jest. Ochotnický orchestr snažil se všemožně, dostáti úloze té, což se mu namnoze podařilo. Slečna Ch. Spannerova, o níž jsme se již několikrát s velkou pochvalou zmínili, zapěla arii z opery Gounodovy „*Faust*“, a byla za významný přednos mnohokrát hlučně vyvolána. Se sleč. Spannerovou závodila nadaná mezzosopranistka slč. Alizarova, která zpívala zvučným a objemným hlasem velmi cituplně Pivodovu píseň a se slč. Spannerovou duetto „*Dívča a šohaj*“, které se na opětované přání opětovali

muselo. Pan Kaplan přednesl na housle adagio od Vieuxtempse s chvalným úspěchem, jenž by býval mnohem větší, kdyby byl měl p. Kaplan dokonalejší nástroj po ruce. Podotkne-li konečně, že pan Terš výtečným přednosem komického výstupu „Zvanil“ zbudil homerického smíchu, že „Zvířecí kvartetto“ obecenstvo v rozmarném rozpoložení udrželo, nemusíme se již o ničem jiném zmíniti, než o zdařilém provedení Pflugrovy veselohry „Telegram“, která se velice líbila. Po hudební zábavě nastal tanec, jenž trval až do rána.

—r—

* *Zpěv. spolek pražských typografů* uspořádal dne 4. dubna na střeleckém ostrově pěveckou, deklamatorní a hudební zábavu, při níž též spoluúčinkovali členové českého divadla sl. Čermákova a p. Mošna. Téhož dne provedl týž spolek o 9. hod. ranní v chrámu Páně O. O. Milosrdných bratří vokální mši od J. L. Zvonaře s vložkou od K. Bendla. Ze sborů byly nejlépe provedeny „Kytičky“ od C. K. Heisse, jenž se musel opětovat, „Ruská kadryla“ od Ed. Nápravníka, a „Šťastné manželství“ od K. Bendla, které došly velké pochvaly. Velmi zdatně proveden byl smíšený sbor „Slzičky a vzdychání“ od zdatného skladatele Strebly.

* *Čilý Karlínský zpěv. spolek „Slavoj“* účinkuje dnes v dělnické besedě v Karlíně a provede sbory: Vlasti, od Tovačovského, a Láska a réva, od Mendelssohna-Bartholdyho.

* *Malostranský jarý zpěvácký spolek „Lumír“* rozvinul horlivým a obratným řízením p. Jos. Drahorada v poslední době takovou rozsáhlou činnost, že může sloužiti směle všem jiným za vzor co do ochotného spoluúčinkování a vzájemnosti spolkové. Účinkovav dvakrát v zábavě Malostranského „Sokola“, kdež se mu velké pochvaly dostalo, zapěl v druhé besedě Malostranské „Thalie“ dne 29. března výtečně Slavíkův „Rekúv sen“ a musel na všestranné přání ještě Zajícův „U boj“ přidati. Mimo to spolupůsobil v koncertě na Žofíně, jež bratrstvo Smíchovské uspořádalo, třemi sbory se skvělým úspěchem a zapěl dne 4. dubna při cvičení Malostranského „Sokola“ v sále na Žofíně sbory: Loveckou od Drahorada a ruskou kadrylu od Ed. Nápravníka, kteréžto obě skladby velkého došly potlesku. — Pěvecká zábava „Lumíra“, která se dne 21. března odbývala, vydařila se jak náleží. Slyšeli jsme čtyry sbory: Sbor bojovníků od Skroupa — Ten ptáček, sbor od Bergmanna — Lovecká od Jos. Drahorada a Kadrylu z ruských písní od Ed. Nápravníka, z nichž se poslední tři velice líbily. Provedení bylo pečlivým řízením p. ředitele Drahorada velmi zdařile. V zábavě té účinkovali slč. Rückaufova přednosem několika písní a p. Antonín Mašek, jenž se vyznačil cituplným a hluboce promyšleným provedením adagia pro cello od Kummra. Pan Vacata deklamoval s přiměřeným výrazem. Bylo by žádoucí, aby všichni zpěváčtí spolkové tak pilně studovali a zpívali, jako „Lumír Malostranský.“

* *Pěvecká jednota „Pernštýn“* uspořádá v neděli dne 11. dubna v „Odeonu“ na Veselce v Pardubicích za laskavého spolupůsobení členů dívčího zpěv. spolku Ludmily slečen M. Kopfmahlerové, F. Vaňkové, A. Skoupé a L. Budínské koncert. Program. Vlasti, sbor od Tovačovského, přednese „Pernštýn.“ — Les trois Clochettes od J. P. Pixise pro piano s doprovázením kvartetta, předn. slč. M. Kopfmahlerova a čtyři členové Pernštýna. — Výprask, pro tenor se sborem a průvodem piana od P. Křížkovského, předn. Pernštýnem. — Ten boží svět tak daleký, smíšený četverzpěv od K. Bendla, zapějou slečny F. Vaňková, A. Skoupá a dva členové Pernštýna. — Kdo má pravdu? Zertovný výjev od K. Adamce, proveden sl. L. Budínskou a jedním členem zpěváckého spolku. — Zpěv rybářů se solem a průvodem piana ze zpěvohry „Němá z Portici“, zapěje Pernštýn. — Paraphrase de Concert z opery „Mojžíš“ od Jungmanna, předn. slč. M. Kopfmahlerova. — Klepny. Komická scéna pro tři mužské hlasy s průvodem piana od Dk. Javůrka, slova od Illnera, provedou tři členové pěvecké jednoty. Čistý výnos věnován bude na upravení sochy Mariánské na náměstí.

* *Horlivý učitel p. J. Baxa v Sedlčanech* hodlá tam zaříditi ženský pěvecký spolek, v němž mu zajisté spanilomyslné dámy nápomocny budou.

* *Žebrácký zpěv. spolek* uspořádá v neděli dne 11. dub.

besedu, v níž provedeny budou: Píseň o zvonu. — Křížáci na moři, skladba od Fr. Bazina. — Deklamace. — Zastaveníčko, s tenorovým solem od Storchy. — Písně s průvodem piana. — Mladí muzikanti, mužský sbor od Kückena. — Jak z programu toho vysvitá, nezdá se znáti zpěvácký spolek skladby české, neboť provozuje samé komposice od *německých a francouzských skladatelů.*

< * *Lulečský zpěv. spolek „Libuša“* uspořádá dne 11. dubna besedu, jejížto program jest následující: Overture k „Němá“ od Aubera. — Země má, sb. od Oskavského (poprvé). — Pieca pro cello. — Deklamace — Máj, smíšený sbor od Fr. Pivody. — Tichá noc, solový zpěv pro baryton. — Deklamace. — Ten ptáček, sbor od E. Bergmanna. >

* *Zpěvácký spolek soběslavský „Petr Vok“* uspořádal dne 3. dubna v sále „u zlatého slunce“ pěveckou a hudební besedu, jejíž program jest následující: 1. Hudba: „Poslední myšlenka Vebrova“, variace pro housle složil a přednese p. Hynek Vacek. 2. Zpěv: „Žárlivý holoubek.“ 3. Hudba: „Mlýn na skále“, ouverture od Reissigera. 4. Zpěv: „Cikáni“ od Vogla. Mezi tím budou soběslavští P. T. páni studující z laskavé ochoty hráti divadlo: „Pan Franc ze zámku.“ Zpěvohra ve dvou jednáních od Matěje Kopeckého. Ku konci „Herkules.“ Účel: zakoupení hudebních nástrojů.

* *V Citově na Moravě* zařizuje se čtenářsko-zpěvácký spolek, jemuž dáno jméno „Cyril.“

Zprávy.

* *České divadlo.* 31. března: „Zajatá.“ — 2. dubna: „Linda ze Chamounix“; — 3. dubna: „V studni“; 4. dubna: „Maškarní ples krále Gustava III.“; — 6. dubna: „Únos ze serailu“, velká komická zpěvohra ve 3 jed.; — Český překlad od J. Jungmanna. Hudba od Mozarta (poprvé); — 8. dubna: „Nabuchodonosor“, velká opera ve 4 jedn. od T. Solery, zčeštil B. Peška. Hudba od Jos. Verdiho.

Poslední představení „Lindy“, jemuž — jakož i 3. dubna provozované operetě „v studni“ — přítomen byl petrohradský purkmistr p. Bykov, můžeme nazvati velmi zdařilým, ano, co do hudební části vzorným. Především sluší ovšem jmenovati výtečně provedené úlohy slč. z *Ehrenbergů* (Linda), a pánů *Lva* (Antonio) a *Palečka* (Boisfleury); než i slč. *Hanušova* (Pierotto) překvapila nás tenkrátě svým zpěvem hlavně v 1. jednání, kdež určitá, čistá intonace a klidná, srovnalá kantilena zajisté patrný pokrok naší snažné altistky osvědčila. P. *Barcal* (Arthur) nebyl sice příliš dobře disponován, zpíval ale, jako vždy, docela korektně a delikátně. Jelikož slč. *Sákova*, která zajisté ve prospěch celku převzala „Martu“ a p. *Čech ml.* (rektor) své úlohy velmi dobře provedli a i souhra výborná byla, neminulo se představení hlučné pochvaly. Zpěvohru řídil p. kap. *Čech*. — Několik minut trvající potlesk, množství věnců (mezi nimi skvostný stříbrný, pozlacený, jest darem velkokněžny Oldenburské) a kytic, jímž přečetné obecenstvo slč. z *Ehrenbergů* co beneficiantku v prvním představení *Mozartova „Únosu ze serailu“* přijalo, dokazovalo zajisté spravedlivé uznání a ocenění velkých zásluh, jež si slč. o naši operu získala, a jímž novou připojila uvedením tohoto genialního plodu na české jeviště. „Únos“ vězí sice z velké části v starém aparatu operním, vyniká však — ovšem mimo lahodnost melodických forem, která se u Mozarta sama sebou rozumí — hlavně výtečným podáním komické postavy *Osmina* a pak dramatickou komposicí finale 2. jednání s rozkošnými dvojnásobnými duetty, ne méně než „Figarova svadba.“ Provedení bylo v celku výborné; slč. z *Ehrenbergů* slavila co „Konstance“ — tudíž v jedné z nejtěžších koloraturních partií — pravý a zasloužený triumf, p. *Lukes*

(Belmonte) dovedl vyhověti všem spravedlivým nárokům v plné míře, a p. *Paleček* měl co „Osmin“ příležitosti dost a dost účinkovati nejen zušlechtilým zpěvem svým ale i humoristickou svou hrou. Slč. *Kupkova* zpívala „Blondu“, p. *Barcal* „Pedrilla“ správně a svědomitě; úlohy ty ale požadují mnohem větší zručnost hereckou než oběma umělcům dosaváde dopřána jest. Celá komparserie jakož i sbory byly velmi precisní, řízením p. kapelníka Smetany. P. *Samberk* převzal nevděčnou úlohu Selima bašy. Obecenstvo bylo nad míru animováno a přijalo tuto novinku věru nadšeně; pijácký dvojzpěv v 2. jednání (Osmin a Pedrillo; „Vivat Bachus“) musel se opakovati. Při této příležitosti musíme se zmíniti o věci, která mnohem větší pozornosti zasluhuje, než se jí u nás věnuje, míníme *překládání operních textů*. Překlad „Únosu“ jest totiž jako většina českých překladů velmi slabý a zasluhuje tím rozhodnějši pokárání, jelikož se zde jedná o zpěvohru klassickou, k níž by se i překladatel s větší pietou zachovati měl. Jako mnozí dramatu spisovatelé to bohužel za degradaci považují, žádá-li se od nich sepsání operního textu, tak zdá se obyčejně i překladatelům na librettu méně záležeti než na recitovaném dramatu — a výsledky bývají této zásadě přiměřeny, zvláště když jsou pracemi spisovatelů, kteří nejsou hudebníky, a sice vzdělanými hudebníky, neboť jen tenkrát mohou se státi záživnými. Na to se bere u nás velmi malý ohled a dopouští se do nebe volajících hříchů na rytmice našeho jazyku — jakoby to muselo být. Není zde místa, abychom rozkládali důvody pro a contra časomíru nebo pro a contra přízvuk, postačí zajisté když konstatujeme, že se neustále v našich překladech dávají slabiky i časomírou i přízvukem

krátké — jako k. p. koncovky (bez posice) „tiše“, „tomu“
 „námořníkem“, „s bohem“, „bojovati“ atd., nebo „zhanobeno“,

„vyvěšeno a j. v. — na noty nejen akcentované ale i *douhé!* Neb jak často musíme slyšeti totéž slovo k. p. vlastní jméno *Euridiká* bezprostředně po sobě v dvojimrhythmu 0010 a 010 —. A takovýmto nesmyslům, jež v překladech německých — ostatně o málo lepších — přece jen velmi zřídka nalézáme, muselo se naše obecenstvo takorůka již úplně přivyknouti; neboť slýchá je skoro denně. Jedna z hlavních příčin tohoto smutného úkazu jest, že naši překladatelé nepoužívají ve svůj prospěch malých dovolených změn, k. p. v rytmice recitativů, jimiž by se hudební deklamace stala češtině příhodnější. Když stojí překlad co do básnické ceny sebe níže, tak, že v nejpoetičtějších situacích musíme poslouchati nejvšednější prosaické fráze — mohli bychom snad ještě pomlčeti; však když se známé a zřejmé tonomalbě podkládá text docela jiného obsahu, když do konce musíme zažívati nejhorší germanismy („ať žijou vysoko!“ = „sie leben hoch!“ v „Únosu“), to zdá se nám přece překročovati všechny meze. Že překlad „Únosu“ tím méně vyhovuje jakýmsi zvláštním požadavkům, k. p. odstranění nesnesitelného někdy opakování bohatším textem atd., samo sebou se rozumí; a přec bylo by takovéto podniknutí — nesnadné sice — ale zajisté vděčné a Mozartovy hudby hodné. — „Nabuchodonosor“, jeden z nejdřívějších výrobků operní veldilny J. Verdiho, nemá ani to jedno oko, které by ho oprávnělo, královati nad slepými; jesti to hudební nesmysl nejvyšší potence, a stojí již jednou nohou v oboru — burleskní parodie, že zpívá nejvyšší kněz Zachariáš, neb král „Nabucco“ nebo jiná vznešená osoba v nejpatetičtější scéně — veselou polku, kvapík nebo valčík — není ve vlašské opeře a zvláště u „mistra Verdiho“ nic nového; vrcholem genialnosti jest ale onen trivialní „marš“, provedený sul palco v chrámě Jerusalemském — nejnovějšími klapkovými nástroji! Musíme se přiznati, že nás ne méně než „Abigail“ znepokojuje tuhý život Nabuchodonosorův, přáli bychom si, aby byl jednou konečně pochován — v diyadelním archivu. Provedení jest v celku výtečné; jen p. *Šebesta* měl by v titulní úloze své

hře tutéž pili věnovati, jakou věnovati se zdá svému zpěvu, oyšem ještě z naturalismu docela nevyváznuvšímu; též p. *Čech* došel by svým výborným Zachariášem ještě rozhodnějšího úspěchu, kdyby i ve hře lépe naznačil vysoké stáří a důstojnost nejvyššího kněze. Sbory a celý ensemble jest precisní, úprava — ne sice velmi věrná ale slušná, a ve kostümech i skvostná. Operu řídil p. kap. *Čech*, jenž „Nabucco“ svým příjmem na náš repertoire uvedl. O. H.

* *Chrámová hudba v Praze a její pěstovatelé*. Konečně urovnala tedy jednota k zvelebení hudebního umění v Čechách služné p. profesorů na konservatoři udělivši každému ročního platu 600 zl. Čin tento je zajisté chvály hoden, neboť pp. profesori nebudou se muset pachtit po mimořádných výdělkách; budou alespoň moci bezstarostně vyučování se věnovati. Bylo by žádoueno, aby výtečný tento příklad následovala i *jednota k zvelebení chrámové hudby v Čechách a patronát pražský*, aby se pěstovatelům církevní hudby slušnějšího platu dostalo, než jaký nyní mají. Nechci ponkazovati ani se stanoviska církevního k důležitosti chrámové hudby; upozorňuji jen na to, že *jedině hudba chrámová je rovněž tak chudému jak boháči přístupna* a že svým duchem a slohem v srdce lidské blahodárně působí, a k zbožnosti vyzývá. Tuto pravdu pochopila katolická církev a zavedla do chrámu mimo *chorální* i *figuralní* hudbu a velebné duchovenstvo nápomahajíc rozkvětu chrámové hudby, podporovalo a pěstovalo ji všemožně. Za nejnovější doby, kde kráčí světská hudba čerstvým krokem ku předu, pokulhává *bohužel* za ní hudba chrámová. Co je toho příčinou? Kde vadu tu hledati? Na vzdělaných a obětavých ředitelích kůru a zdatných hudebnících u nás v Praze přec neschází! Jediná příčina klesání kostelní hudby spočívá v nedostatku materiálních prostředků. I máme za svou svatou povinnost, upozorniti *naši slavnou městskou radu*, která zavedla takřka v každém oboru času přiměřených oprav, na *bídne materiální postavení ředitelů hudby chrámové a zvláště na neurovnalý rozvrh platů na hudbu církevní*. Plat ten variruje mezi 150 zl. a 220 zl. stř., z kteréžto části musí ředitel kůru skoro 80 *figurálních funkcí* hudebníkům zaplatit, sobě všecky potřebné musikalie opatřit, struny kupovat a t. d. a t. d. Služné ředitele při hlavních chrámech obnášejíc 400 zl., na malých 300 zl. stř., v kteréžto části zahrnuta jest nejen štola ale i příbytné čili činže za byt, jest však provisorné a to už od r. 1856, *tedy úplných dvanáct let*. Od té doby domahali se *nadarmo* ředitelové kůru *definitivního urovnání* bídnych jejich poměrů, a až dosud čeká tato *důležitá otázka* na své rozřešení. Stopující od r. 1858, co list náš vychází, stále chrámovou hudbu v Praze, shledáváme, že je v celku *církevní hudba v Praze* v porovnání k těmto trudným poměrům *velmi slušná*, a jmenovitě uvádíme zde kostely, v nichž se provozuje hudba *nejen stále dobrá*, ale i častokrát výtečná, což lze jen zvláštní lásce k umění a obětavosti ředitelů kůru přičítati. Jsou to zejména chrámy u *Františkánů, u sv. Štěpána, v Týně, u sv. Trojice na spálené ulice, u sv. Vojtěcha*, kamž docházíme, ačkoliv i v ostatních chrámech slušná hudba se provozuje. (Dokonč.)

* *Alexander Dreyschock*, jeden z nejslavnějších virtuosů tohoto století, rodák náš, zemřel dne 1. dubna v Benátkách v Italii. Mrtvola jeho byla v sobotu (10. dubna) do Prahy přivezena. — Dreyschock narodil se dne 15. října 1818 v Žáku blíž Čáslavi a konal svá hudební studia u Václ. Tomáška v Praze. R. 1838 cestoval Německem, kdež byl chválou obsypán, pak odebral se do Francie, r. 1848 a 1849 do Anglie a Holandska, kdež slavil svou znamenitou hrou triumfy. R. 1855 cestoval do Dánska, kdež u dvora dne 20. ledna vystoupil. Mistrovskou hrou okouzli všechny tak, že J. M. král vzav s prsou pobočníka svého Bergena řád Danebrogaj jej Dreyschockovi zavedl a za rytíře pasoval. R. 1846 koncertoval Dreyschock ve Švédsku. I zde roznítil celý dvůr svým nedostížným přednesem, že jej král rytířem řádu Gustava Vasy jmenoval. Před několika lety povolán byl do Petrohradu co profesor piana na konservatoři, kdež velmi blahodárně působil. Zevrubnější životopis jeho nachází se v jednom z minulých ročníků Dalibora.

* *Jednota pro zvelebení hudebního umění v Čechách* odby-

vala dne 31. března v paláci hr. Alberta Nostice valnou schůzi, ku kteréž členové jednoty v četném počtu byli se sešli. Z jednatelské zprávy, přednesené panem rytířem Bohušem vyjímáme: Ústav učební (konservatoř) čítala v právě minulém roce 120 žákův, zpěvácká škola 10 žáků a 2 žáčky. Jednota čítala ku konci roku 1867 čestných členů 11, činných 9 a přispívajících 75. V minulém roce zvoleni byli čestnými členy pp. Ferdinand Hiller a Karel Reineke a k jednotě přistouplo 9 nových přispívajících členů. Ku konci roku 1868 obnášelo jmění spolkové úhrnem 21.772 zl. Příjem činil úhrnem 40.573 zl. 36 kr., vydání 18.423 zl. 29¹/₂ kr., na hotovosti zbylo 22.150 zl. 6¹/₂ kr. Pensijní fond obnáší nyní 12.344 zl., fond pro podporování chudých žáků 463 zl. Zprávy jednatelská a účetní schváleny bez debaty, načež k návrhu ředitelstva vzdány díky panu dru V. A. Ambrosovi za přednášky o historii hudby a esthetice, pak řediteli panu Krejčímu za vzorné řízení ústavu a české spořitelně, kteráž jednotě k účelům spolkovým darovala 1000 zl. Dále byly zvýšeny platy učitelům na ústavě, kteří dostávají budou 540 zl. ročně a příspěvek 60 zl. na byt. Čestnými členy jednoty zvoleni byli k návrhu ředitelstva: slečna Mary Krebsova, Karel Oberthür, profesor na hudební akademii v Londýně a kapelní mistr a skladatel M. Bruch. Ku konci vykonána doplňovací volba dvou členů ředitelstva a zvoleni byli opět vylosování pánové Jan starohrabě Salm a svobodný pán Zessner.

* *Pan Fr. Bendel*, na slovo vzatý pianista, koncertoval dne 15. března s nejskvělejším výsledkem v Drážďanech. Referent z žurnálu „Deutsche A. Ztg.“ píše o jeho hře, jak následuje: „Jeho technická sběhllost vycházejíc ze školy Lisztovy je rovněž tak velkolepá, jako ji nacházíme u Ant. Rubinsteina a Taussiga, jen že je mnohem neomylnější, než Rubinsteinova. Tón je okrouhlý, zvonný, vedení melodie výtečné, slovem veškerá hra ušlechtilá. Až se přidruží k jeho přednosu více charakteristické samostatnosti, bude jeho hra dokonalá. Nejlepší výkony v koncertě jeho byl přednos jeho fantasie na motivy z Thomasovy opery „Hamlet“, velmi to efektní a v slohu virtuosním zpracované dílo, a konečně přednos uherské rhapsodie od Fr. Liszta čís. 2.

* *O koncertě sl. Vilémíny Čermákovy*, jež ve Vídni uspořádala, píše Wiener Abendpost doslovně: V Bösendorferově saloně koncertovala přede včirem pianistka slč. Čermáková a docílila velmi pochlebného výsledku. Výkony umělkyně té svědčí o neobyčejném nadání, o bravouře a síle. Přednosem Chopinova nocturna postavila výtečná pianistka svůj klidně pějící úhoz, svůj jemný a vázaný způsob hry do nejpriznivějšího světla. V koncertě tom účinkovaly slč. Marietta Marzelli-ova co zpěvkyně, a slč. Stefani co deklamátorka. Koncert těšil se četné a vybrané návštěvě; mezi jinými byli tam přítomni J. Jasn. kníže Hohenlohe, c. k. nejvyšší přídvorí J. M. císaře Františka Josefa, Jeho Jasn. kníže z Fürstenbergů atd.

* *Slečna Dráždilova*, naše krajanka z Budějovic, meškající již tři leta v Anglicku, vystupuje od nějakého času s velkým úspěchem před obecnstvem v Londýně a v nejhlavnějších městech provinciálních. Zpěv její došel uznání všady, kdekoli až dosud s anglickými neb cizozemskými umělkyněmi jako s paní Rudersdorffovou účastenství brala při koncertech. Nedávno vystoupila též ve velkém koncertě, uspořádaném v Birminghamu ve prospěch spolku pro podporování birminghamských listonošů výborem skládajícím se z lidumilů, kteří v Birminghamu a v okolí velkého vlivu mají. Při tomto posledním vystoupení byla slečna vyznamenána. Anglický časopis „The Western Times“ píše v referátě o koncertě tom mezi jiným o slečně Dráždilově takto: „Četné a skvělé obecnstvo shromáždilo se večer, kdy stál na programu kus „The Robin in Weeping“, v kterém měla zpívati slečna Dráždilova. Zvláště líbila se „Ukolébavka“, při které slč. Dráždilova odměněna byla hřímavou pochvalou. Potlesk opakoval se na konci každé sloky. Když píseň se skončila, nebylo oka ženského, které by se nebylo zarosilo slzou. Píseň musila býti opakována a volání „Výborně!“ nemělo konce. Slč.

Dráždilova byla primadonnou koncertu.“ — Bez pochyby zavítá slečna Dráždilova letos do vlasti, při které příležitosti zamýšlí vystoupiti v Praze a v rodišti svém.

* *Charles Oberthür*, slovní virtuos na harfu, koncertoval dne 1. dub. v soukromé zábavě u J. Vys. velkokněžny Oldenburské, a tyto dni dostalo se mu čestného pozvání, aby J. M. císaři Ferdinandu ve středu 7. dubna několik piec na harfu přednesl.

* *Pan Kaplan*, býv. žák varhanické školy a zdatný houslista, zvolen jest od výboru Malostranské „Thalie“ za kapelníka ochotnického orchestru místo p. Č. Vinaře, který si nyní velký civilní orchestr zařídí.

* *Slč. Emilie Bubeníčková*, chvalně známá pěvkyně, obdržela od J. M. císařovny Marie Anny z ohledu, že účinkovala zpěvem při službách Božích v cis. k. dvorní kapli, zlatý náramek darem.

* *Pan F. Zd. Skuherský*, ředitel varhanické školy, jehožto podobiznu přineslo nejnovější číslo „Světozoru“, pracuje nyní o dvou českých operách: „Smrt krále Václava“ a „Jaroslav ze Šternberků.“

* *Pan Jos. Paleček*, vyhověv skvělému nabídnutí, odebral se v úterý dne 6. dubna v noci do Moskvy, kdež s krajankou naší slč. Gabrielou Roubalovou uspořádá 3 koncerty, v nichž přednáseti bude úryvky z oper českých a některé české národní písně. Celkem pozdrží se p. Paleček v Moskvě 14 dní. — V neděli obdržel p. Paleček od barona Häringa v Brně, kdež jak známo, před několika dny zpíval za všeobecné pochvaly, skvostný zlatý prsten.

* *Pan V. F. Červený* vydal nákladem vlastním autograficky velmi zdařilý „Třasák“ od V. Ludviga, jež skladatel věnoval jednotám sokolským. Pan Ludvík složil třasák ten k otevření prvního plesu Sokola Královéhradeckého (dne 4. ledna). Třasák ten, jsa obratně zosnován z písní: Kde domov můj, Aj Sokolici mužně v před, a „Moravo“, došel následkem výtečného provedení od kapelly páně Ludvíkovy tak bouřlivé pochvaly, že na tom kterém plesu osmkrát opakován býti musel. Úplný výnos určil pan Červený na českou průmyslovou jednotu ve Vídni. Zároveň s tímto třasákem rozesílá p. V. F. Červený od něho z národních písní sestavené čtyry pochody pro čtyry sokolovky na veškeré jednoty sokolské československé. —l—

* *Jednota k zvelebení církevní hudby v Čechách* odbývá dne 15. dubna svou valnou hromadu.

* *Pan Alois Strebl*, ředitel hudby v Kutné Hoře, jež složil už tak mnohou zdařilou skladbu pro mužské hlasy, uvedl několik písní do hudby a sice pro sbor smíšený (ženský a mužský), z nichž zvláště vyniká sbor „Slzy a vzdychání“ pro smíšené hlasy — „Měsíčku“ pro sbor smíšený — „Ključina“ pro sbor smíšený — „Má otčina“ pro hlasy ženské. Doporučujeme tyto zdařilé skladby všem zpěváckým spolkům, jimž pohotově jest sbor ženský. Jelikož nyní pražští nakladatelové musikalíí takřka ničeho nevydávají, lze sbory ty pouze v opisu v administraci Dalibora v Praze (508—III) dostati.

* *Uprázdňená místa hudebnická*. V léčebním místě Rožnově na Moravě přijme se hudební kapella skládající se z 10 členů, spůsobilá hráti po čas léčební doby na venku i v salonech. Ohled vezme se především na kapellu, vykázanší se svědectvím některé z hudebních autorit o své spůsobilosti. Přihlášivším se kapellám zašlou se výminky cestou soukromou. Doba léčební počne dne 15. května a končí se dnem 15. září 1869. Kapelly obraťte se k městské radě v Rožnově, k rukoum starosty p. Čeňka Janíka.

Listárna. Sl. zpěv. sp. v S . . . Polku pro merletiny od Jos. Pauknera, která v besedě Smíchovské velké pochvaly dosáhla, obdržíte u Fr. Boučka v Praze. — Panu A. Lóru. Odpovím Vám na otázky Vaše soukromně co nevidět.